

Osnovna šola Toneta Okrogarja, Zagorje ob Savi

BUDIZEM

- **SIDDHARTINO ŽIVLJENJE**

1. ŽIVLJENJE SIDDHARTE

Siddharta je bil brahmanov sin. Imel je prijatelj Govindo s katerim se je ves čas družil. Bila sta srečna, ko sta se igrala v gaju mangovcev, se urila v besednem boju, v umetnosti opazovanja, v vajah poglobitve. Siddharta je bil brezskrben, srečen otrok. Užival je v naukih učenega očeta, ob materinem petju, ob svetih daritvah, ob pogovoru modrih. Siddharta je že zelo zgodaj znal brez glasu izgovoriti Om, besedo vseh besed. Že je razumel in v notranjosti svojega telesa poznal Atmana. Njegov oče je bil nanj zelo ponosen in videl je da v njem raste velik mislec in svečenik, prvak med brahmani.

Tudi mati je bila nanj ponosna, ko je videla žilavega lepotca na slokih nogah, ko jo je pozdravljala.

Veliko brahmanskih hčera je gledalo Siddharto, ko je hodil po mestnih ulicah. Najbolj pa ga je imel rad njegov zvesti prijatelj Govinda. Rad je imel vse kar je Siddharta rekel ali storil, najraje pa je imel njegovega duha, njegove visoke misli, njegovo voljo in vzvišene vzore. Govinda je vedel, da Siddharta ne bo postal le navaden brahman, ne len darovalec, ne bo domišljav govornik, niti zloben, zvijačen pridigar in tudi on ne. Govinda je želel posnemati Siddharto, imenitnega. In če bi nekoč Siddharta postal bog in stopil med sijoče, takrat mu bo Govinda sledil, kot njegov služabnik, oproda senca. Vsi so imeli radi Siddharto, vsem je bil v zadovoljstvo

Siddharta pa sebe ni bil vesel, ni bil zadovoljen s sabo. Na sprehodih po stezah med figovci, med umivanjem ob vsakodnevni spravi kopeli, med daritvijo, od vseh ljubljen in vsem v veselje le ni nosil veselja v srcu. Sanje in nemirne misli so mu ležale na duši in Siddharta je začel gojiti nezadovoljstvo v sebi. Začel je čutiti, da ga očetova in materina ljubezen ne bo zmeraj, za vse čase osrečila, pomirila. Začel je slutiti, da so mu njegov oče in drugi učitelji najboljše in najvišje od svoje učenost že razodeli, toda njegova duša se ni umirila, srce se ni utišalo. Začel je dvomiti v izpiranje grehov z vodo ob obrednih umivanjih, v enega boga, ki je ustvaril svet Prajapatija, v darovanje bogovom. Začel se je spraševati o svojem jazu, kaj je to, kje biva? Nihče ni vedel odgovora na to, niti najmodrejši brahmani. Siddharta je hotel najti mir, živeti blaženost in tega ga niso mogli naučiti najmodrejši, niti njegov oče, kajti še nihče ni tega nikoli občutil.

Nekoč so šli skozi Siddhartovo mesto samani, asketi na romanju. Mršavi, izžeti možje, ne stari ne mladi, krvavih pleč, skoraj nagi, od sonca ožgani, tuji svetu. Zvečer po uri opazovanja je Siddharta rekel Govindi, da bo za rana naslednjega jutra šel k samanom, postal bo saman. Govinda je prebledel, ko je to zaslišal toda bil je Siddhartov zvest prijatelj in ni ga mogel pustiti na cedilu. Kasne je to Siddharta povedal očetu. Toda oče mu ni dovolil. Oče je odšel iz izbe Siddharta pa je stal zunaj na mrazu celo noč, nepremično in čakal na očetovo dovoljenje. Zjutraj se je oče prebudil in videl da sin še vedno nepremično stoji. Stopil je do njega, mu pogledal v oči in videl, da ga je njegov sin že zdavnaj zapustil. Očetu ni preostalo drugega, kot da mu dovoli iti k samanom. Tudi Govinda je šel z njim.

Na svojem samanskem romanju je Siddharta svoje oblačilo ponudil revnemu brahmanu, sam pa je obdržal le osramno ogrinjalo in haljo. Jedel je le enkrat na dan, nikoli kuhanega. Postil se je 15 dni, nato 18 in meso mu je zginilo z lic. Kadar je srečal kakšnega človeka je povsili pogled, ker nihče in nič ni bilo vredno njegovega pogleda, vse je lagalo, vse je zaslepljevalo s srečo, lepoto.

Stal je na vročem soncu dokler ni več čutil vročine, stal na dežju dokler ni več čutil mraza, sedel v trnju in kri mu je tekla iz ran toda zdržal je dokler se kri ni več cedila. Učil se je zadrževati dih, dih opuščati, učil se je umirjati bitje srca. Po navodilih starešine se je uril v samanski meditaciji. Ujel se je v dušo čaplje, ki je letela čez polje. Njegova duša pa se je nato spet vrnila in znova umrla. Mrtvičil je svoje čute, svoj spomin, ušel iz svojega jaza v tisoč drugih bitij, a vsakokrat se je znašel ponovno zbučen. Nekega dne je prišla do samanov govornica, da v bližnji vasi uči Buda. Siddharta in Gotama sta ga želela slišati. Ko je Siddharta njuno odločitev naznanil starešini, mu ni dovolil oditi. Siddharta pa je ujel njegov pogled, mu prevzel dušo in ga prisil da mu ukloni. Še istega večera sta Siddharta in Govinda odšla. V mestu Savathi sta res lahko slišala Gotamo, Budo učiti. Buda je bil vzravnani mož v rumenem ogrinjalu. Njegov obraz ni bil ne vesel ne žalosten. Siddharta ga je opazoval in ugotovil, da vsak del njegovega telesa izžareva mir in spokojnost. Po budovem večernem nauku je Govinda prosil za sprejem v skupnost Budovih učencev in bil je sprejet. Tu se je ločila Siddhartova in Govindova pot. Ko je Siddharta zapustil gaj, v katerem je ostal Buda in Govinda je ugotovil, da se je vse spremenilo. Sedaj ni več pripadal nikomur, bil je svoboden, čeravno sam. Rekel si je da ne bo več začel svojega življenja z Atmanom, da se ne bo več mrtvičil, da ga ne bodo več učili ne asketi ne katerikoli drug nauk. Rekel je, da se bo učil sam pri sebi, da hoče spoznati sebe, Siddharto, to je bilo njegovo prebujenje. Siddharta se je vsak dan učil. Spoznaval je naravo s takšne strani kot še nikoli. Neke noči je prišel do reke in ker se je že mračilo mu je brodnik ponudil svojo koč, da bi v njej prespal. Naslednje jutro je brodnik prepeljal Siddharto čez reko, ker pa ni imel denarja mu je brodnik rekel, da mu bo plačal drugič, ker ve, da se bo vrnil. Siddharta je nadaljeval pot proti neki vasi. Ni več čutil odpora in gnusa do ljudi in človeških stvari, sedaj jih je pogrešal. Po cesti, proti njemu je prihajal sprevod služabnikov, ki so v nosilnici nosili gospodarico po imenu Kamala. Ko jo je Siddharta videl se je takoj zaljubil vanjo. Rekel je njenim služabnikom, da jo želi videti in Kamala ga je sprejela. Tudi ona se je zaljubila vanj. Ker pa je bil reven, ona pa bogata mu je našla službo pri bogatem trgovcu Kamasvamiju. Kmalu je Siddharta postal zelo bogat in lahko se je kosal s Kamasvamijem. Imel je svojo hišo in služinčad, vrt ob reki in ženo, Kamalo. Ljudje so prihajali k njemu kadar so potrebovali denar ali nasvet. Siddharta se je naučil kupčevati, obvladovati ljudi, nositi lepe obleke, naučil se je jesti okusno, piti vino, ki povzroča lenobo in pozabo. Navadil se je kockanja, se prenašati v nosilnici in spati na mehki postelji. Postal je zavidljiv, len, nestrpen, čisto je pozabil na svoje mlade dni, asketske nauke. Ujel ga je svet, naslada, poželjivost, lenobnost in tisto kar je vedno sovražil, lakomnost. Siddharta je kmalu padel v odvisnost do kockanja in bil je predrzen igravec. Izgubil je dobrosrčnost do beračev, veselje do podarjanja denarja. Včasih je še ponoči sanjal o denarju. Ko se je pogledal v ogledalu se je sramoval sam sebe, obraz je imel že zguban, lasje so mu posiveli iz oči pa mu je izžarevala grenkoba. Neke noči, ko je šel pozno spat je sanjal o ptiču, ki ga je imela Kamala v kletki. Sanjal je, da je ptič umrl. Siddharta pa ga je prijel in zalučal ven skozi okno. V tistem trenutku se je zgrozil in zbolelo ga je srce, kakor da bi z mrtvim ptičem zavrgel vse kar je dobrega in vrednega. Zbudil se je in šel v park pod mangovec, kjer se je spomnil, da je vsa ta občutja že doživel, in sicer ko je bil še deček, ko so ga starši in učitelji hvalili. Tedaj je zaslišal glas, ki mu je pravil: Naprej, poklican si! Ta glas je zaslišal tudi takrat, ko se je odpravljal k samanom, ko je srečal Budo in ko je zopet odhajal v negotovost. Takrat se je odločil in še v isti uri zapustil dom, mesto in se nikoli več ni vrnil. Kamasvami ga je še dolgo iskal, toda Kamala ne. Ko je dobila

poročilo o Siddhartinem izginotju je izpustila njenega ptiča pevca o katerem se je prejšnjo noč sanjalo njenem možu. Kamalina hiša je ostala zaklenjena in ni sprejemala več obiskov. Čez čas pa je Kamala opazila, da je zanosila.

Siddharta je ves obupan hodil po gozdu in si želel smrti. Kmalu pa je prispel do velike reke, prav do tiste čez katero ga je nekoč pospremil prijazni brodar. Siddharta je strmel v reko in si želel, da bi v njej potonil. Kar naenkrat pa je zaslišal iz oddaljenih delov duše besedo vseh besed: Om, kar pomeni Popolno ali Dopolnitev. Kakor hitro je zaslišal to besedo se je prebudil njegov dremajoči duh preteklosti. Siddharta je strmel v reko in zaspal, kot že dolgo časa ne. Ko se je prebudil je trajalo kar nekaj časa, da se je spomnil kaj se mu je zgodilo. Čez nekaj časa pa je opazil, da poleg njega sedi menih oblečen v rumena oblačila, z obrito glavo. Siddharta je v njem prepoznal svojega starega prijatelja Govindo. Nekaj časa sta se pogovarjala in Siddharta je Govindi razložil kaj se mu je zgodilo, nato pa je Govinda odšel. Siddharta je ostal sam in začel je premišljevati o svojem življenju od takrat ko je bil še majhen deček, do sedaj.

Spoznal je svoje napake, napake, ki jih je storil in stvari, ki jih je odlično opravil. Pri tem pa še vedno strmel v reko, v kateri je hotel utoniti stari Siddharta. Novi Siddharta pa je čutil veliko ljubezen do te reke in je čutil, da je še dolgo ne bo zapustil. Siddharta je hodil vzdolž reke in prispel do čolna, v katerem ga je že čakal brodnik, ki Siddharte sprva ni prepoznal, nato pa ga je sprejel kot svojega učenca. Tako je Siddharta ostal v brodnikovi koči in se od njega, ter od reke učil, vsak večer pa je brodniku pripovedoval svojo življenjsko zgodbo.

Leta so minevala in nekoč je prišla k reki velika kopica ljudi, privrženci Bude in hoteli so, da jih prepeljejo čez reko. Govorilo se je namreč, da je Buda bolan in da bo kmalu umrl svoje zadnje človeške smrti, da preide v odrešenje. Tako so prihajale k reki množice Budovih privržencev in prišla je tudi Kamala z malim Siddhartovim sinkom. Hodila sta vzdolž reke in sinek je postal utrujen, želel se je vrniti domov. Kamala in sinek nista bila več tako daleč od reke, ko je mali spet hotel počivati. Usedla sta se na tla in kar naenkrat je Kamala grozno kriknila. Pičila jo je mala črna kača. Hitro sta stekla do ljudi toda Kamala se je zgrudila. Mali Siddharta pa je kričal na pomoč. Slišal ga je brodar in ju hitro odpeljal do svoje kočice. Siddharta je Kamalo takoj prepoznal. Dala sta ji zdravilo in kmalu se je zavedla, kje je. Povedala mu je da je mali fantek njegov sin, nato pa je umrla. Brodar in Siddharta sta napravila grmado na istem mestu kjer je brodar napravil grmado za svojo ženo.

Nekaj dni po pogrebu je Siddharta povedal dečku, da je njegov sin. Toda ta se ga je še bolj izmikal in Siddharta je kmalu ugotovil, da je deček razvajen, vaje mehkih postelj in izbrane hrane. Vendar mu ni očital. Nekega dne je Siddharta spoznal, da dečka ne bo mogel ukrotiti, da mu bo vedno kljuboval, če mu ne dovoli iti v mesto, kjer je življenje takšno kakršnega je vaje. Tistega večera je deček ušel s čolnom čez reko, v gozd proti mestu. Siddharta pa je šel za njim. Šel je za njim vse do mesta. Ustavil se je šele pred palačo v kateri sta nekoč živel Kamala in on, in tedaj je podoživel vse kar se mu je takrat zgodilo. Sedel je na tla in premišljeval, tako se je zatopil v misli, da ga je predramil šele brodar, ki ga je prišel iskat. Skupaj sta se vrnila do reke in nihče ni več omenjal tega dogodka. Večkrat je Siddharta popeljal čez reko ljudi z otroci in takrat se je spomnil na svojega sina. Nekega dne pa se je Siddharta pognal čez reko z namenom, da poišče sina. Takrat se je spomnil svojega odhoda, ko je očeta prisil da mu dovoli oditi. Spraševal se je, če je njegov oče tudi tako trpel. Rekel si je: Vse se vrača, česar še nisi doživel in razrešil do konca, vselej znova trpiš enako trpljenje. Siddharta se je žalosten vrnil nazaj k koči. O vsem tem je pripovedoval brodniku, ki ga je poslal k reki. Rekel je, da mu bo reka pokazala vse kar želi. In res videl je vse svoje življenje, osebe ki jih ima rad. Spoznal je kaj mu želi brodnik s tem pokazati. Povedal

mu je, da se tu njegovo poslanstvo konča in da mora oditi. Poslovila sta se in brodnik je odšel.

Sedaj je Siddharta ostal sam pri reki in nekega dne je Govinda slišal, da pri reki živi starec, ki naj bi bil modrijan. Govinda je šel k njemu. Opazil je, da je to Siddharta in da izgleda zelo drugačno, spokojno, vsak del njegovega telesa izžareva mir, spokojnost. Vprašal ga je če ima kakšen nauk, če se ravna po njem. Siddharta je odgovoril: Znanje je mogoče razložiti, modrosti pa ne. Siddharta je trdil, da takrat, ko umreš, se ne rodiš ponovno, to kar si sedaj si vse.

Primer kamna:

To je kamen in je kamen, je tudi žival, je tudi bog, je tudi buddha.

Ko je Govinda to slišal, si je mislil, Da se je Siddharti zmešalo, kajti to kar je govoril je bilo proti vsem naukom. Že je Govinda mislil oditi pa mu je Siddharta rekel, naj ga poljubi na čelo. Ko je to storil so se mu pred očmi pokazale vse mogoče podobe ljudi. Govinda ni vedel kaj naj si misli, ko pa je pogledal Siddharto kako se smehlja je videl, da se tako smehljajo Popolni. Globoko se mu je priklonil, njegovo smehljanje pa je spominjalo na vse kar je Govinda kdaj v svojem življenju ljubil.

2. RAZLAGA BESED:

- **BRAHMAN:** Pripadnik hindujskega zgornjega razreda duhovnikov, pesnikov, učenjakov, politikov modrecev.
- **BRAHMA:** Prvotno čarobni izrek, nato moč, ki ustvarja svetove in jih ohranja; za verne neosebna resnica; pozneje utelešen v moškem božanstvu.
- **ATMAN:** Siddharta, bog.
- **PRAJAPJATI:** V vedski mitologiji najvišji bog, stvarnik.
- **SAMAN:** Beraški popotni menih.
- **BUDDHA:** Prebujeni, razsvetljeni.
- **NIRVANA:** V budizmu odrešenje, ki je popolno prenehanje stremljenja po življenju, za svetnika dosegljivo že v sedanjem bivanju.

3. VIRI IN LITERATURA:

- Hermann Hesse: SIDDHARTA, International Rights Organizations, 2004-za to izdajo, tiskano v Španiji.
(Posebna izdaja za Delo d.d.)